

Natuurlijk is het „wie” hier niet in strijd met het „wat”. Het „wie” draagt het „wat”.

Begrijp mij goed, zegt Stanley Jones: „Het „wat” in het Christendom is niet onbelangrijk. Altijd weer zullen er om Hem heen leerstellingen ontstaan. Wij kunnen niet zonder leerstellingen. Maar ik acht het van zoo groot belang, dat wij zuiver in de leer zijn, dat ik vraag, dat elk onzer dogma's telkens weer bezien wordt in het stralend licht van Zijn persoonlijkheid en telkens weer gesteld wordt onder de lucht van Zijn levende Geest. De eenige plaats waar wij onze leer zuiver kunnen houden is in het licht van Zijn aangezicht. Daar worden dwalingen openbaar, daar, maar nergens anders”.

Het Indische Christendom zal hetzelfde zijn als het onze, omdat het hart er van dezelfde Christus zal wezen; maar het zal anders gekleurd zijn. De Indiër zal Christus zien, zoals Hij komt langs de Indische heerweg. Die Christus zal hem verlessen van de ontzettende nachtmerrrie der mischien acht milioen reïncarnaties, die volgens het Hindoeïsme noodig zijn om God te bereiken.

„Wanneer ik mij nu voorstel”, zegt Stanley Jones, „hoe de mensch zou zijn die voor ons het type zou wezen van de echt Indische Christen, dan rijst de figuur van Sadhu Sundar Singh voor mij op. Zoals hij daar staat in zijn in lange plooiën neervallend geel gewaad, de voeten in sandalen, zonder eenig aardisch bezit, met een gelat dat straalt van rust en vreugde, is hij geheel een figuur uit het Nieuwe Testament. Hier zien wij het Christendom in een zuiver Indische vorm.

Wanneer hij naar Europa gaat, is geen zaal of kerk groot genoeg voor de menschenmenigte die hem wil hooren. Wanneer zij naar hem luisteren, hooren zij klanken, die onze onrustige hedendaagsche samenleving nieuw schijnen; die een leven vertolken, waarin de suprematie van de geest tot werkelijkheid is geworden, dat rust en harmonie gevonden heeft, en zich volkomen heeft overgegeven aan de Christus die langs de Indische wegen gaat.

Terecht is er gezegd: „De laatste commentaar op de evangeliën kan niet geschreven worden, vóór Indië tot het Christendom is overgegaan”.

Tenslotte schetst Stanley Jones „onze schoone taak in Indië” aldus: „Zelf hem kennen, anderen tot Hem leiden, ons dan terug trekken — niet noodzakelijkerwijs ons uit hun land terugtrekken, maar in elk geval ons in geestelijke zin terug trekken — en Indië met Christus alleen laten. Hij en Indië moeten de verdere weg alléén gaan”.

En hij eindigt met de juichtoon: „Indië begint te wandelen met Christus die gaat langs de Indische wegen. Een triomftocht zal het zijn”.

Moge zijn verwachting niet beschaamd worden. Als hij juist ziet — God geve het! — dan kunnen we ons nauwelijks voorstellen welk een groot werk God bezig is te werken. Steune ons gebed al die mannen, ook in ons Nederlandsch-Indië, die trachten aan de Indiërs Christus te laten zien in al Zijn heerlijkheid en verlossende zondaars-helpe.

VELDKAMP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De Landbouw.

In 'algemeen neemt in de laatste jaren de welvaart van ons volk belangrijk toe. Ondanks werkloosheid en uitvoerbelemmeringen bloeien industrie en handel, en de aan de arbeiders betaalde loonen weerspiegelen den goeden gang van zaken.

In de landbouw is het echter grondig mis en ondanks de goede technische positie laten de economische resultaten zeer veel te wenschen.

Niet enkel de winsten der bedrijfsleiders maar ook de loonen der arbeiders bevinden zich over 'algemeen beneden een redelijk peil. Een bijzonder kras staaltje geeft wel een publicatie in „Het Volk” waarvan hier een stukje volgt.

Op Walcheren zijn als regel de loonen der landarbeiders des zomers f12 per week, van losse arbeiders soms f2.50 per dag, 's winters zijn de weekloonen f9. De werktijd is 's zomers 10 en 11 en 's winters 9 uur per dag. Bij aardbeien en bessenplukken komt veel kinderarbeid voor, deze verdienen 50—75 cent per dag. Vrouwen werken mee voor bieten- en aardappelrooien en verdienen f6—f8 per week.

Op Schouwen-Duiveland zijn de loonen te Burgh en Haamstede het beste, ze zijn 's zomers f2.25—f2.50 per dag, 's winters f2; elders op het eiland zijn ze f2.25 en f1.75 per dag. De werktijd is des zomers 11 uur en 's winters 8 à 9 uur per dag. In het westen van Schouwen komt vrouwen- en kinderarbeid weinig voor; zij verdienen f1—f1.25 per dag. Bij het bessenplukken stijgt dit tot f1.75; elders, waar meer vrouwen- en kinderarbeid wordt verricht, verdienen deze hoogstens f1.50 per dag.

Op Tholen is het loon van een landarbeider 25 cent per uur, bij aangenomen werk in de bieten, enz. is het wat hooger. 's Zomers wordt 10 uur per dag gewerkt, 's winters een paar uur korter, bij slecht weer in het geheel niet, zoodat de losse arbeiders dan zonder verdiensten zijn. Hier komt buitengewoon veel kinderarbeid voor, vooral „in de uien”; wie „Onnoozele kinderen” van A. M. de Jong heeft gelezen, weet wat dit voor de kinderen beteekent.

Van St. Maartensdijk deelt men nog mede, dat daar de loonen van vaste arbeiders f550—f650 en van losse arbeiders f500 per jaar zijn. Ook hier komt, evenals elders, vrouwenarbeid veel voor, waardoor de loonen der mannen gedrukt worden terwijl juist weer door de lage loonen der mannen, vrouwen en kinderen mee naar het land moeten, om het te lage loon van den man aan te vullen. Vrouwen verdienen hier tot f1.75 per dag.

In andere streken van ons land zijn misschien niet zulke wanverhoudingen aan te wijzen doch wel zijn er streken waar de toestanden slechts weinig beter zijn.

Tegenover de scherpe en veelzins verblijdende stijging van het levenspeil in de steden en de industrie is de landbouw jammerlijk achter gebleven.

Zelfs zijn door de daling van de geldwaarde hier en daar de toestanden verslechterd, omdat de nominale loonen niet in verhouding daarmee zijn gestegen.

Blijkens de bovenaangehaalde cijfers moet er van een noodstand gesproken worden.

Ook de regering heeft dat ingezien en zooals in dergelijke gevallen te doen gebruikelijk is, een commissie benoemd om een onderzoek in te stellen naar het levenspeil der landarbeiders en zoo noodig maatregelen tot verbetering voor te stellen.

Gemakkelijk is de taak dezer commissie, vooral wat het laatste betreft, niet.

Wel bestaat ten behoeve dezer groep de „Landarbeiderswet” waardoor sommigen een klein plaatsje op afbetaling in eigendom kunnen krijgen, doch hoe nuttig deze wet ook moge zijn, nimmer kan er een middel in gezien worden, waardoor de toestand van het gros der landarbeiders verbeterd wordt. Steeds zullen het verhoudingsgewijs slechts enkelen zijn die hiervan profiteren, zooals trouwens de practijk bewijst.

Indien aldus vaststaat dat niet door gedeeltelijke zelfstaandigmaking de toestand der landarbeiders te verbeteren valt, komt aan de orde een verhooging der veel te lage loonen.

Ongetwijfeld is dit dan ook de weg en hier en daar zal zeker, zonder schade voor het bedrijf, het loon der arbeiders verbeterd kunnen worden.

Maar niet in 'algemeen kan deze maatregel toepassing vinden. De toestand van vele pachters is thans reeds slechter dan van de slechtst betaalde arbeiders.

De verslagen der coöperatieve landbouwboekhoudingen doen zien dat vele bedrijven met verlies werken en andere met een zandnige winst dat nauwelijks van een loon voor den bedrijfsleider gesproken kan worden.

Zoo zit hier aan de loonkwestie het geheele agrarische vraagstuk vast en dit is zeker niet eenvoudig.

Allereerst is daar het feit dat de boeren door onderlinge concurrentie de pachten doen stijgen tot boven een redelijk peil. Verder is door het feit dat de landbouwproducten een wereldmarkt hebben en dus de boeren in ons land moeten concurreren met hun vakgenooten over de geheele wereld, die dikwijls veel goedkoper grond en lager looncijfer hebben.

Dan is er de kwestie van den vrijhandel of laten we liever zeggen, van de protectie. De nabij gelegen landen weten door allerlei tariefbepalingen onze producten handig te weren en onze regering doet niets.

Het is de oude geschiedenis van een „pot de verre” en een „pot de fer” die samen uitgaan. Een komt gebroken thuis en dat zijn wij.

Ook de afzet der landbouwproducten binnen onze grenzen laat te wenschen. Verleden jaar is in September te Baarn het 79ste Landhuishoudkundig congres gehouden en daar werd door den heer L. Westerdijk de vraag besproken of de verhouding tusschen den prijs dien de consument betaalt en de producent ontvingt, een juiste is.

Het antwoord was ontkennend.

Voor de vleeschsoorten berekende de insider een verschil van 100 pCt. voor tuinbouwvoortbrengselen verschillen van 300—400 pCt. voor kaas was de winstmarge 100 pCt.

Deze cijfers zijn ontstellend en maken duidelijk hoe het komt dat de consument vrij goed betaalt en toch de producent een zorgelijk bestaan heeft.

Wat de oorzaken ook mogen zijn, de verdeling van ons volksinkomen laat nog veel te wenschen en het zijn niet in de laatste plaats de werkers in den landbouw die daar de slape van zijn.

Zeer wenschelijk zou zijn dat de regering ten dezen eenige maatregelen tot verbetering kon voorstellen.

E. VISSER.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Gevaaren van onze huidige Schoolwetgeving.

III.

Als vijfde gevaar noem ik het gevaar van de subsidie zelf. 'Is één van de dingen, waarop onze tegenstanders zelfs gewezen hebben. Zij me-

nen, dat het maar verstandig is, ook de „Kerkelijken” aan de staatsruif te laten. Daar zullen ze zich den dood eten. Ze meenen opgemerkt te hebben, dat er in ons kamp meer aandacht gegeven wordt aan de vraag wie het onderwijs betalen zal dan aan de vraag, hoe het onderwijs zoo goed mogelijk zal worden gemaakt. Daarom willen velen dan ook de Bijzondere School aan een ander front aanvallen. Ze meenen, dat de achterzijde van onze stelling open gaat liggen. En dat zal zij ook, wanneer liefde en offervaardigheid voor onze scholen gaan minderen, wanneer de band tusschen huis en school gaat verslappen, alleen al door de omstandigheid, dat de school haar verzorging nu wel uit de publieke kassen geniet. Dr. Colenbrander gaf daarom dan ook zijn vrienden den raad, eigen offervaardigheid aan te kweken, nu die aan de rechterzijde mindert. Wij kunnen ons een en ander voor gezegd houden. Wij weten, hoe zij ons aan de ruif zien staan en welke hoop er in hun harten leeft. Daarom, als we dan al de subsidie in ontvangst nemen, als de vijand dan al ophoudt onze stelling aan de voorzijde te bestoken, dan moeten we toch in het oog houden, dat er ook nog een achterzijde aan de schoolstelling is. En die houden we gedekt, wanneer de milde subsidie niet de wig wordt, ingedreven tusschen ouders en school, wanneer de blijvende offervaardigheid de ouders ieder oogenblik gereed doet staan, om een nieuwen schoolstrijd te voeren, ook door hun meeleven met de school, door hun gebed voor de school. En die achterzijde van onze schoolstelling houden we mede gedekt door de toewijding van onze onderwijzers, door hun medeleven met de gezinnen, door hun weigering om staatsambtenaren te worden, kortom, doordat heel de schoolgemeente daar staat in ongebroken kracht, in haar eenheid van bedoelen, om het gedoopte zaad der Kerk op te voeden in de vroege des Heeren. Daarvoor is nu de subsidie een middel in ons land. Wij hebben er ruimte door gekregen, wij hebben een gecpende deur. Als we nu maar geen oogenblik daarbij vergeten, dat er vele vijanden zijn, vele tegenstanders. Dan kunnen we het gevaar, dat er in het genieuen van subsidie ligt, afwenten.

Dan wordt de subsidie een middel, om onze kracht des te beter te ontplooiën en wij waken er met elkander voor, dat onze school daardoor niet ongemerkt, voetje voor voetje, overglijdt van het terrein van het gezinsleven naar dat van den Staat.

Die zorg voor het zuiver houden van eigen beginsel brengt een ander gevaar mee, het zesde gevaar. Wij hebben de oogen open voor de belangen van onze eigen school, maar mogen daarom de Overheidsschool niet uit het oog verliezen. Of dit gevaar ook in verband staat met de huidige wetgeving? Ongetwijfeld! De Overheid heeft haar scholen, waar nog een 40 pCt. van de kinderen van ons volk onderwijs ontvangen. En daarom blijft de Openbare School een volksbelang bij uitnemendheid. Uiteraard staan de ouders van die school ver af. Men poogt door oudercommissies en door ouderavonden school en gezin wat nader tot elkander te brengen, maar groote successen kunnen in dit opzicht nog niet worden geboekt. Een gevolg daarvan is en — zie daar het gevaar — dat de Openbare School de school van de onderwijzers is, gestempeld in vele plaatsen met een merk, waar de kleur rood niet vreemd aan is. Dat mogen wij niet aanzien, zonder in actie te komen. Wanneer de ouders meer invloed konden oefenen, zou de kleur heel vaak anders zijn. Een groote invloed is door de godsdienstloze school reeds uitgeoefend. Hebben we reeds niet elkaar beredeneerd, dat de school niet mag wezen een staatscreatuur, dan moeten we even stellig afspreken, dat de school ook niet mag wezen het instituut van den onderwijzer en dat wordt ze, als aan die school het merk der neutraliteit wordt opgedrukt. In naam is dan dat onderwijs neutraal, in wezen is het gedrenkt met den geest van den onderwijzer. En hoe zou dat ook anders kunnen? Maar daarom is het juist zoo noodig, dat door de ouders in de hen vertegenwoordigende besturen groote invloed wordt uitgeoefend. Daarom wijst ons Unie-rapport ook voor de Overheidsschool een weg, die nitnemend is. De Gemeentebesturen dragen op tijd en wijze bij de wet te regelen, het beheer der scholen over aan plaatselijke commissies, te benoemen door de ouders der schoolgaande kinderen. Wanneer geleidelijk onze bevolking rijp wordt gemaakt voor dit idee, zou de school heel wat dichter komen te staan bij de ouders. Daar zou ook nog een duitje mee te besparen vallen.

Uitschakeling van het particulier initiatief en van de particuliere verzorging heeft in ons land al heel wat geld gekost.

Misschien hadden sommigen hier een klein pleidooij verwacht voor de christianisatie van de Openbare School. Die dan in dezen vorm zouden willen waken door middel van de school voor de belangen van geheel ons volk. Deze gedachte is evenwel nooit door onze partij gepropageerd. We mogen er ons wel even rekenschap van geven, dat dan onder de vlag der neutraliteit het Christelijk beginsel in de Openbare School zou worden buitengewogen. Moet dat dan gaan tegen den zin der ouders? Dat zal men toch niet willen. Welnu,

overal waar
lijkheid geog
in een Bijz
geven word
geerd. Ik la
Urk gebeur
gezet in ee
worden er v
land verwo
stien brenge
weer gestaa
bezwaar me
oplossing v
regel, de O

Ik zou n
n.l. in onz
werd even
deze rubric

Moge het
dankbaarhei
len, groote
ons toebetr
Gr.

In den la
naar vren
ons Geref
gelisatie toe
band onder
kaar, om i
dienen.

In een vi
deze zaak
king en ee
zelf aanlok
worden ge

Wat alle
een groot
groote con
gressen hel
dende nith
lijnen gew
van het vi
hun bezwa

Wat we
kleinere kr
vraagstukke

Reeds m
het verban
in het stul
begint in e
daaruit cy

Het begi
beneden af
zijn ontsta

Zoo is
boven opge
onatuurlijk
wege zijn

Zoo is l
dat er toc
gezecht en
in den kl
in de clas
dient class

In de K
ge-evangeli
de Kerkera
een classic
waaraan b

Want de
ongeveer d
de nooden
raking kor
bevolking,
die classic

nog wel
nooden van
taal verba
kan spreke
tegd niet

Zulk een
meer doen
lichting en
om hulp

Er zijn
heid, en v
is. Waar
vreemd. E
komen, en

eenigen N

Op zulke
is roeping
het Evang

Maar wi
aan wier l
nen, zijn

altijd, dat
verrichten,
en om de

eens. Dat
des Heere
die verdo
ziet menig

Kwestie-Assen en V. U.

Ons overzicht van het persdebat over deze belangrijke kwestie moge ook deze week zijn vervolgd hebben.

Daar is allereerst ds H. J. Heida. Hij schrijft in het „Kerkb. v. Vlaardingen etc.“:

De beweging van den woedigen Amsterdamschen predikant was niet een individueel verschijnsel, het was een zijstrooming in het kerkelijk leven, een boekje uit een eigenaardigen hoek van het leven en dat vooral uit den Vrije Universiteitskring toevoer kreeg, dat heel het kerkelijk leven dreigde van vastheid te berooven.

Het was niet louter een kwestie van Exegese, zelfs niet alleen van belijdenis, het was een zaak van schriftbeschouwing, waaraan men een wereldbeschouwing vastknoopte en die op kerkelijk gebied tot een factie groeide.

Veler geheugen is zoo overladen, dat zij deze levenskwestie voor de Kerk geheel vergeten, reeds twee jaren na datum.

En aan deze beweging deden enkele Hoogleraren aan de Vrije Universiteit mee.

Enkele dienaren des Woords, die wellicht door velen geacht worden pilaren te zijn, waren toen bedenkelijk runoerig en over den gang van zaken alles behalve tevreden.

't Is te hopen, dat deze temperatuursverhoging mag blijken op den duur niet te zijn een verborgen chronische kwaal, die wel weer moet uitbreken, al is het dan op een andere zijde des lichaams.

Dat de Hoogleraren der Vrije Universiteit de Gereformeerde Kerken hebben verlaten en deze daardoor een Bijken dau hebben gegeven voor het oog der wereld, is een zaak, waarmede de Vrije Universiteit en de Vereeniging voor Hooger Onderwijs niets hebben te maken. Dat zou wezen in tegenspraak met het standpunt, door dat Instituut zelf ingenomen.

Echter, zoo eenvoudig is de kwestie zeker niet.

Deze Hoogleraren hebben meegedaan in de Actie tegen de handhaving der Gereformeerde Belijdenis, al is het dan ook op het terrein van de Kerk als Instituut.

Een eenvoudige verklaring, dat zij, wanneer die Assensche punten in hun onderwijs ter sprake mochten komen, zich daarbij wel wilden houden aan de „letterlijke opvatting“, is hetzelfde, wat Dr Geelkerken ook nog wilde.

Deze echter betwistte het recht der Synode om deze als de eenig bindende in de Kerk te achten.

Ruimte, ruimte! dat was de conscientiekreet van dezen door de wereld toegejuichten Hervormer!

Werd deze eenvoudige verklaring der Hoogleraren voldoende geacht, dan blijkt duidelijk, dat op het gebied van de Kerk als Instituut en dat van de Kerk als Organisme met verschillende maatstaf wordt gemeten.

Velen zullen dat toejuchten!

Anderen zullen het betreuren!

Meerdere organisaties, die zich ook minder nauw aan de Kerk als Instituut verbonden gevoelen zullen hieruit ongetwijfeld consequentie's trekken en zeggen: deze methode lijkt ons heel wat beter dan die door de Gereformeerde Kerken is ingenomen; wij zullen ons maar houden aan de Universitaire en niet aan de kerkelijke-institutaire methode.

Dat vrijwaart voor veel moeite.

„Eenvoudig is anders“, stond er boven dit artikel. Me dunkt, dat we hier langzamerhand de vraag raken: „wat is een concreet geval“, waarover in het rapport sprake is; en wanneer begint iemands „onderwijs“? Er zijn wel uitspraken te vinden in de geschriften van den stichter der V. U., waarin over deze vragen het geloofsideaal een prachtig antwoord geeft. En het zal wel goed zijn, dit antwoord te onthouden. Dan blijkt, m.i. het concrete geval, dat als voorwaarde gesteld wordt tot nader onderzoek, nu al te bestaan, en dan heel erg waarneembaar ook.

De „Leeuwarder Kb.“ is geheel tevreden met wat zij tot nu toe van het rapport publiceerd:

En de derde reden, waarom de conclusies van het rapport ook bij ons een gevoel van levendige voldoening wekte, is, dat men daarin blijkbaar goed heeft begrepen, dat het niet voldoende is in dit opzicht een uitspraak te doen, maar dat ook de DO-CEXEN aan de Vrije Universiteit aan deze uitspraak BEHOOREN GEBONDEN te zijn en er daarom een uitweg moet gevonden om dezen band vast te leggen. En gelijk we begrijpen, dat degenen, die bepaald een „KERKELIJKE“ hoogeschool willen met de eerste genoemde conclusie niet geheel tevreden zijn, zoo begrijpen we ook, dat men van de zijde dergenen die Dr Geelkerken volgen, reeds bij de beide andere conclusies een wat bedenkelijk gezicht hebben getrokken. Voor ons is dit alles echter een bewijs te meer voor de juistheid van den weg, welke de commissie wijst. Wij wenschen geen kerkelijke hoogeschool, maar ook geen hoogeschool, die slechts in naam leeft bij des Heeren Woord en in werkelijkheid door een willekeurige manier van uitlegging het gezag van Gods Woord verwerpt of verzwakt. Ook wij wenschen een Hoogeschool, die ten aanzien van het „kerkelijke“ leven haar eigen zelfstandigheid handhaaft, maar ook tevens als Gereformeerde Hoogeschool onvoorwaardelijk gebonden is aan de Gereformeerde beginselen, waartoe zonder esuigen twijfel ook behoort het onbepaald, onfeilbaar gezag der H. Schrift.

Zoo is het blijkbaar ook, dat de commissie het wil, gelijk het ook duidelijk is te zien in het resultaat, waartoe zij met haar onderzoek is gekomen.

„De Heraut“ zegt o.m.:

En in de tweede plaats; al zou de eerste conclusie de onrust of het wantrouwen dezer broeders niet

in. En zoo laat ze die armen maar aan hun lot over.

Er zijn Kerkeraden, wien het gaat als sommige huisvrouwen, die den geheelen dag door tijd hebben voor alles, en in haar huis geen werk zien. Gewoonlijk ziet het daar in huis dan zóó uit, dat men er liefst niet zitten gaat.

Hier kan dan een classicaal verband optreden. Het kan den betrokken Kerkeraad op den toestand wijzen en uitnodigen, den arbeid ter hand te nemen. Als die dan antwoordt, dat er daar ter plaatse niets is te doen, kan misschien een broederlijke bespreking den Kerkeraad van ongelijk overtuigen, en kan de Kerkeraad tot het besluit komen, dat men in den naam des Heeren den arbeid moet aanvangen. Want er kan veel meer arbeid geschieden, dan heden het geval is.

Er is meer. Arbeid ook in de Evangelisatie kost geld. Ik denk aan lectuurverspreiding. We hebben heden de beschikking over tamelijk veel geschikte lectuur in allerlei vorm. Maar die kost geld. En om te werken in een bepaalde plaats of streok, is er geld noodig.

Als dan de kosten de krachten der aangewezen Kerk te boven gaan?

Dan is er de mogelijkheid tot onderlinge hulpverleening. Deze kan op tweeërlei wijze geschieden. Vooreerst op de wijze, zooals in het Evangelisatie-rapport op de Synode van Utrecht in 1923 is uitgesproken. Het Rapport bevat dienaangaande het volgende: „Zoo moet ook opgemerkt, dat het niet de bedoeling is, dat een classis de kosten van het Evangelisatie-werk eenvoudig over de Kerken omslaat. Stel, dat een Kerk voor haar Evangelisatiearbeid geld te kort kwam, dan zou ze die eventueel als hulpbehoevende Kerk kunnen aanvragen op de gewone wijze“.

Intusschen zou het kunnen zijn, dat er tegen deze wijze van doen bezwaar rees in een of andere classis. Want hoe, als nu een Kerk daaraan niet wilde meedoen? Dan kan ze niet worden gedwongen tot het storten van een bijdrage. Op den duur zal dit wel veranderen, als het roepingsbesef meer algemeen doordringt ook voor wat dezen arbeid betreft, maar het is niet dankbeëdig, dat nu nog strubbeling zou kunnen ontstaan.

Het kan ook zóó, dat de practisch werkende Kerken zich onderling verbinden tot het verlenen van steun aan een Kerk, die voor haar arbeid niet voldoende middelen kan beschikbaar stellen.

Verder kunnen dan de samenwerkende Kerken elkander hulp verlenen in het bewerken van een terrein, waarop meerdere der classische Kerken elkaar ontmoeten.

Ze kunnen verder Evangelisatiedagen organiseren in verschillende plaatsen der classis, om zoo meerdere belangstelling voor dezen arbeid te wekken. De arbeid moet nog veel nader aan ons Gereformeerde volk worden gebracht, dan hij heden ten dage is.

En op congressen en conferenties kunnen allerlei practische vragen worden besproken, beter dan op groote vergaderingen, waar men meer in het algemeen moet blijven hangen.

Zoo begint de organisatie en het verband. Classicaal. In den kleinsten kring. En als het algemeen zoo wordt, dan is de verdere groei slechts een kwestie van tijd. In Overijssel b.v. zijn drie classes. In twee daarvan bestaat reeds min of meer een classicaal organisatie. Misschien, dat de derde binnen afzienbaren tijd komt. Als dat zoo worden mocht, wat van harte te hopen is, dan stel ik me voor, dat de eene of andere dezer classicaal organisaties wel eens een balletje opwerpt om ook eens een provinciale organisatie in het leven te roepen.

Dan krijgen we een vergadering van de drie classes, waar vraagstukken worden besproken, voorlichting wordt gegeven, enz. Dan is de tweede schakel van het verband gevlochten.

En als dan in tal van provincies zulk een verband bestaat, dan is de weg gebaad tot het vormen van een nationaal Gereformeerd verband.

Het komt me voor, dat zóó de groei organisch is. Men moet niet beginnen van boven af, maar langs de omgekeerde lijn.

Enkele groote vergaderingen en congressen als er nu gehouden zijn, hebben hun groot nut gehad om de principieele lijnen uit te stippelen. Daarvoor past om allerlei redenen beter één groote vergadering, waar al de Gereformeerde Kerken in Nederland vertegenwoordigd zijn, dan een groep van eenige Kerken.

Maar als het er op aankomt, een verband te vormen, een permanente organisatie, dan beginne men in den kleinsten kring.

Dat heeft het voordeel, dat men niet behoeft te wachten, tot er eindelijk eens een groot lichaam het initiatief neemt. Men kan om zoo te zeggen, elken dag beginnen.

Laat in een classis, waar men de noodzakelijkheid, althans de wenschelijkheid van samenwerken gevoelt, maar de handen uit de mouw steken. Een paar commissies kunnen samen spreken, een vergadering uitschrijven — en de zaak is aan het rollen.

Men neme in vele plaatsen het initiatief. En het gelukke, wat tot bevordering van den arbeid strekken kan. C. B.

geraal waar de ouders het begeeren, is de mogelijkheid geopend, de Openbare School om te zetten in een Bijzondere en dan kan het onderwijs gegeven worden in de richting, door de ouders begeerd. Ik herinner hierbij even aan wat pas op Urk gebeurde. Daar werd de Openbare School omgezet in een Bijzondere en dezelfde onderwijzers werden er weer benoemd. De vrijheid is in Nederland verworven en dat is beter dan het clandestien brengen van de Christelijke beginselen, wat weer gestaakt moet worden, wanneer één vader bezwaar maakt. Neen, de Bijzondere School is de oplossing van de schoolkwestie: zij moet worden regel, de Openbare school uitzondering.

Ik zou nog op een zevende gevaar willen wijzen, n.l. in onze regeling van den Leerplicht. Daarop werd evenwel enkele maanden geleden reeds in deze rubriek gewezen.

Moge het ons duidelijk zijn, dat bij de groote dankbaarheid, die ons betaamt in zake onze scholen, groote waakzaamheid noodig is, om het pand, ons toebetrouwd, zuiver te bewaren.

Gr.

G. MEIMA.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Samenwerking.

In den laatsten tijd is herhaaldelijk de gedachte naar voren gekomen, dat meer organisatie onder ons Gereformeerden voor den arbeid onzer Evangelisatie toch zoo noodig is. Men zoekt meer verband onderling te krijgen; meer voeling met elkaar, om in den arbeid elkaar te helpen en te dienen.

In een vorig artikel werd bij de bespreking van deze zaak er op gewezen, dat hierbij een beperking en een nadere begrenzing van deze op zichzelf aanlokkelijke gedachte niet ongewenscht mag worden genoemd.

Wat allereerst noodig is in onzen tijd, is niet één groot nationaal Gereformeerd verband met groote congressen en vergaderingen. Zulke congressen hebben we gehad, en ze hebben ons vpldoende althans voor heden den weg en de grootslijnen gewezen. En groote vergaderingen, gevolg van het verband over het geheele land, hebben hun bezwaren.

Wat we noodig hebben, is het verband van kleinere kringen. Dat kan helpen in vragen en vraagstukken, die heden meer aan de orde zijn.

Reeds meer dan eens is er op gewezen, hoe het verband tusschen samenwerkende Kerken ook in het stuk der Evangelisatie dient te zijn. Het begint in den kleinsten kring en strekt zich vandaaruit over steeds breeder kringen uit.

Het begint niet van boven af om dan naar beneden af te dalen, maar het verband volgt in zijn ontstaan den weg van beneden naar boven.

Zoo is immers de organische weg. Niet van boven opgelegd, want dan begint het verkeerd en onnatuurlijk. En dan dreigt het te mislukken vanwege zijn verkeerd opzet.

Zoo is het in dezen tijd, waarin we gevoelen, dat er toch eigenlijk samenbinding moet worden gezocht en gevonden. Het verband moet beginnen in den kleinsten kring, dat is dus in dit geval in de classis. Het verband, waarom men roept, dient classicaal te zijn.

In de Kerken van een bepaalde classis wordt ge-evangeliseerd door commissies, uitgaande van de Kerkeraden. Deze organiseren zich samen tot een classicaal verband. Dan is er het verband, waaraan behoefte is.

Want deze Kerken arbeiden in hun gebied onder ongeveer dezelfde bevolking, zoodat ze met dezelfde noden en behoeften en vraagstukken in aanraking komen. En als er al verschil is in de bevolking, waaronder de verschillende Kerken van die classis arbeiden, dan kent de eene Kerk toch nog wel de bevolking en de toestanden en de noden van die andere Kerk, zoodat men in classicaal verband daarover samen nog wel met vrucht kan spreken, wat in grooten kring naar werd betragt niet kan.

Zulk een organisatie in kleinen kring kan nog meer doen. Het gaat hierbij niet alleen om voorlichting en theoretische besprekingen, maar ook om hulp en onderlingen steun.

Er zijn ook streken, waar nog niet wordt gearbeid, en waar toch wel terrein voor den arbeid is. Waar velen wonen, van het Evangelie vervreemd. Die nooit met dat Evangelie in aanraking komen, en misschien sterven zonder ooit van den eenigen Naam te hebben gehoord.

Op zulke plaatsen moet worden gearbeid. Het is roeping van de Kerk des Heeren, aan dezulken het Evangelie bekend te maken.

Maar wie zal dien arbeid aanvatten? De Kerk, aan wier hoede de Gereformeerden, die daar wonen, zijn opgedragen. Maar die Kerk ziet niet altijd, dat het haar roeping is, dien arbeid te verrichten. Ze bearbeidt de leden, die daar wonen, en om de anderen bekommert ze zich soms niet eens. Dat het haar roeping is, naar het Woord des Heeren naar het Evangelie te brengen aan die verdoeld zijn en van het Evangelie vervreemd, ziet menige Kerkeraad naar het schijnt, nog niet

le „Kerke-
zullen ze
kt te heb-
it gegeven
is betalen
zoo goed
illen velen
uider front
van onze
ook, want
scholen
chen huis
de omstan-
ig nu wel
denbrander
raad, eigen
lie aan de
sen en an-
oe zij ons
er in hun
de subsidie
al ophoudt
ken, dan
lat er ook
ing is. En
de subsidie
ouders en
digheid de
in, om een
r hun mee-
d voor de
schoolstel-
toewijding
eleven met
dantsambe-
de school-
cht, in haar
e zaad der
eren. Daar-
ons land,
wij hebben
geen oogan-
anden zijn,
het gevaar,
afwontelen,
om onze
wij waken
al daardoor
erglijdt van
lat van den
van eigen
het zesde
de belangen
daarom de
zen. Of dit
uidige wel-
fbaar scho-
inderen van
aaron blijft
t bij uitne-
die school
ies en door
ader tot el-
ssen kunnen
kt. Een ge-
vaar — dat
le onderwij-
st een merk-
Dat mogen
en. Wanneer
ien, zou de
pote invloed
uitgeoefend,
erd, dat de
eatuur, dan
t de school
den onder-
school het
d. In naam
ezen is het
erwijzer. En
laar daarom
e ouders in
i groote in-
st ons Unie-
d een weg,
n dragen op
het beheer
missies, te
lgtaande kin-
volking rijp
school heel
ouders. Daar-
gren vallen,
atief en van
ons land al
n klein plo-
atie van de
orm zouden
ool voor de
gedachte is
pageerd. We
n geven, dat
et Christelijk
worden bie-
gen den zin
illen. Welnu,